

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSIOJI RINKIMŲ KOMISIJA**

**SPRENDIMAS
DĖL 2016 M. SPALIO 9 D. SEIMO RINKIMŲ POLITINĖS REKLAMOS STEBĖSENOS
TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2016 m. gegužės 18 d. Nr. Sp-52
Vilnius

Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 16 straipsnio 9 punktu ir Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 22 straipsniu, n u s p r e n d ž i a:

1. Patvirtinti pridedamus:

1.1. Politinės reklamos stebėsenos tvarkos aprašą;

1.2. Politinės reklamos stebėsenos duomenų ataskaitos formą.

2. Pavesti apygardų rinkimų komisijoms atlikti savo apygardos teritorijoje viešai skleidžiamos politinės reklamos stebėseną.

Pirmininkas

Zenonas Vaigauskas

2016 M. SPALIO 9 D. LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ POLITINĖS REKLAMOS STEBĖSENOS TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Politinės reklamos stebėsenos tvarkos apraše (toliau – Aprašas) nustatoma 2016 m. spalio 9 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinės kampanijos politinės reklamos stebėsenos ir jos metu sukauptų duomenų teikimo Lietuvos Respublikos vyriausiajai rinkimų komisijai (toliau – VRK) tvarka.

2. Šis aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės ir Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymais.

3. Šiame apraše vartojamos sąvokos:

3.1. *Politinė reklama* – valstybės politiko, politinės partijos, jos nario, politinės kampanijos dalyvio vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokesį ar neatlygintinai politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp politinių kampanijų skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa. Politinė reklama, politinės kampanijos laikotarpiu nepažymėta pagal teisės aktų reikalavimus arba pažymėta nesilaikant teisės aktų reikalavimų, laikoma paslėpta politine reklama ir yra draudžiama.

3.2. *Politinės reklamos stebėseną* (toliau – stebėseną) – duomenų apie politinę reklamą, jos apimtį, žymėjimą ir įkainius rinkimas, kaupimas, analizė, vertinimas ir fiksavimas Apraše nustatyta tvarka.

3.3. *Politinės reklamos stebėsenos duomenų ataskaita* (toliau – Ataskaita) – VRK 2016 m. gegužės 18 d. sprendimu Nr. Sp-52 patvirtintos formos ataskaita, kurioje pateikiama informacija apie vietinėse ir regioninėse visuomenės informavimo priemonėse (spauldoje, radijuje, televizijoje, internete) bei kitomis priemonėmis (lankstinukais, plakatais) paskleistą politinę reklamą, jos apimtį, galimą kainą ir kuri pildoma informacinėje sistemoje.

3.4. *Išorinė politinė reklama* suprantama kaip vaizdo ar garso priemonėmis viešai skleidžiama politinė reklama. Išorinė politinė reklama taip pat laikoma politinė reklama, skelbiama viešose vietose, pastatuose, transporto priemonėse.

3.5. *Visuomenės informavimo priemonė* – laikraštis, žurnalas, biuletenis ar kitas leidinys, knyga, televizijos, radijo programa, kino ar kita garso ir vaizdo studijų produkcija, informacinės visuomenės informavimo priemonė ir kita priemonė, kuria viešai skleidžiama informacija.

II SKYRIUS STEBĖSENOS VYKDYTOJAS IR OBJEKTAS

4. Apygardos rinkimų komisija (toliau – rinkimų komisija) savo apygardos teritorijoje atlieka viešai skleidžiamos politinės reklamos stebėseną ir fiksuoja rinkimų politinės reklamos faktus Ataskaitoje.

5. Stebėseną atliekama nuo rinkimų komisijos sudarymo iki balsavimo pabaigos rinkimų apylinkėse.

6. Skleidžiamos politinės reklamos stebėseną atlieka rinkimų komisijos pirmame posėdyje protokoliniu sprendimu patvirtinta Stebėsenos grupė, kurią sudaro ne mažiau kaip 2 rinkimų komisijos nariai. Stebėsenos grupė atskaitinga rinkimų komisijos pirmininkui. Stebėsenos grupės darbo laiko apskaita tvarkoma Rinkimų komisijos darbo laiko apskaitos žiniaraštyje.

7. Rinkimų komisijos pirmininkas Stebėsenos grupės narių vardus, pavardes, telefonų numerius, elektroninio pašto adresus praneša VRK el. paštu finkontrolė@vrk.lt ir nurodo Stebėsenos grupės narius VRK informacinėje sistemoje.

8. Politinės reklamos stebėsenos objektai:

8.1. vietinėse ir regioninėse visuomenės informavimo priemonėse (spaudoje, radijuje, televizijoje, internete) skleidžiama politinė reklama;

8.2. išorinė politinė reklama;

8.3. spausdintos medžiagos (veiklos ar rinkimų programos, biografijos ar kitokių informacinio turinio lankstinukų, kalendorių, atvirukų, lipdukų), pažymėtos politinės partijos, kandidatų sąrašo, kandidato ar asmens, numatomo kelti ar numatančio išsikelti kandidatų į Seimo narius, simbolika, neatlygintinas platinimas;

8.4. kitomis priemonėmis ar būdais skleidžiama politinė reklama.

III SKYRIUS STEBĖSENOS GRUPĖS FUNKCIJOS

9. Stebėsenos grupė atlieka šias funkcijas:

9.1. nustato, ar viešai skleidžiama informacija turi politinės reklamos požymių. Kilus ginčams, neaiškumams dėl informacijos turinio vertinimo, kreipiasi į ją sudariusią rinkimų komisiją dėl sprendimo priėmimo;

9.2. fiksuoja viešai skleidžiamos politinės reklamos faktus;

9.3. kontroliuoja, ar savarankiškai politinės kampanijos dalyviai ir viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai laikosi:

9.3.1. VRK nustatytos politinės reklamos žymėjimo tvarkos (patvirtintos VRK 2010 m. rugsėjo 7 d. sprendimu Nr. Sp-58 „Dėl Politinės reklamos žymėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“);

9.3.2. Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatyme nustatytų draudimų skleisti politinę reklamą (16 straipsnio 1 ir 2 dalys):

9.3.2.1. paslėptą politinę reklamą (15 straipsnio 2 dalis);

9.3.2.2. neatlygintinai, išskyrus diskusijų laidas;

9.3.2.3. per televiziją, išskyrus diskusijų laidas ir ne trumpesnius kaip 30 sekundžių agitacinius siužetus, kuriuose politinės kampanijos dalyvis informuoja apie politinę programą arba kalba aktualiais visuomenei klausimais;

9.3.2.4. pirmame periodinio spaudos leidinio puslapyje;

9.3.2.5. jeigu jos paskleidimas prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams;

9.3.3. Seimo rinkimų įstatyme (51 straipsnio 9 ir 10 dalys) numatytų draudimų įrengti ir skleisti išorinę politinę reklamą;

9.3.4. draudimo vykdyti rinkimų agitaciją, neatsižvelgiant į jos būdus, formas ir priemones, likus 30 valandų iki rinkimų pradžios ir rinkimų dieną iki balsavimo pabaigos, išskyrus išorinę politinę reklamą, išskabintą iki prasidedant šiam rinkimų agitacijos draudimui. Rinkimų agitacijos draudimo laikotarpiu ir balsavimo iš anksto metu jokių vaizdinių rinkimų agitacijos priemonių (išskyrus tas, kurias išleido VRK) negali būti balsavimo patalpoje ir 50 metrų atstumu aplink pastatą, kuriame yra balsavimo patalpa;

9.4. fiksuoja viešai skleidžiamos politinės reklamos apimtį ir įvertina jos kainą;

9.5. informuoja rinkimų komisiją apie savo veiklą;

9.6. teikia VRK periodinius leidinius (ar jų kopijas), kuriuose buvo paskleista politinė reklama, stebėsenos metu surinktos kitos spausdintos politinės reklamos (lankstinukų, plakatų, lipdukų ir pan.) pavyzdžius, laikydamasi Aprašo V skyriuje nustatytų reikalavimų.

10. Stebėsenos grupė, nustačiusi pažeidimą atliekant Aprašo 9.1–9.6 punktuose nurodytas funkcijas, informuoja rinkimų komisiją. Rinkimų komisija imasi priemonių, kad pažeidimas būtų pašalintas ir (arba) pažeidėjui būtų pritaikyta atsakomybė. Prireikus surašomas administracinio teisės pažeidimo protokolas. Rinkimų komisijos pirmininkas apie priimtą sprendimą, pažeidimo pašalinimą ir taikytas poveikio priemones nedelsdamas informuoja VRK (faksu (8 5) 239 6960 arba el. p. finkontrolė@vrk.lt). Surašytų ir perduotų teismui administracinių teisės pažeidimų protokolų kopijos taip pat siunčiamos VRK.

11. Administracinio teisės pažeidimo protokolą dėl visų politinės reklamos skleidimo pažeidimų turi teisę surašyti kiekvienas rinkimų komisijos narys, rinkimų komisijos pirmininkas.

IV SKYRIUS

STEBĖSENOS DUOMENŲ ATASKAITOS PILDYMAS

12. Stebėsenos metu sukaupti duomenys apie Aprašo 8.1–8.4 punktuose nurodytą politinę reklamą turi būti nedelsiant įvedami į VRK informacinės sistemos Politinių partijų ir politinių kampanijų

finansavimo kontrolės posistemę (toliau – Finansavimo posistemė), kuri pagal įvestus duomenis formuoja VRK nustatytos formos Ataskaitą.

13. Prie Finansavimo posistemės jungiamasi per Viešojo administravimo institucijų informacinių sistemų interoperabilumo sistemą, skirtą tapatybei nustatyti, tai yra per Elektroninius valdžios vartus. Pirmą kartą jungdamasis prie Finansavimo posistemės, Stebėsenos grupės narys su VRK pasirašo sutartį dėl informacijos teikimo elektroniniu būdu. Pasibaigus šios sutarties galiojimui, pasirašoma nauja sutartis.

14. Stebėsenos grupė:

14.1. kiekvieną politinės reklamos, nurodytos Aprašo 8.1–8.4 punktuose, faktą Ataskaitoje pildo atskiru įrašu;

14.2. kurdama Ataskaitos įrašą, užpildo visus privalomus laukus;

14.3. politinės reklamos kainą nustato atsižvelgdama į viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų VRK pateiktus politinės reklamos įkainius, esančius Finansavimo posistemėje ir skelbiamus VRK interneto svetainėje adresu: <http://www.vrk.lt/pk686/politines-reklamos-ikainiai> (Ataskaitoje, stulpelyje „Įkainis“, rodoma reikšmė „Nedeklaruotas įkainis“, jeigu viešosios informacijos rengėjas ar skleidėjas, paskleidęs politinę reklamą, nėra VRK pateikęs savo politinės reklamos įkainių; reikšmė „Nenustatytas įkainis“ rodoma, jeigu viešosios informacijos rengėjas ar skleidėjas yra pateikęs politinės reklamos įkainius, tačiau Stebėsenos grupė nenurodė įkainio);

14.4. apskaičiuoja paskelbtos politinės reklamos kainą: nustatytą politinės reklamos apimtį dauginą iš pateikto įkainio. Stebėtojų grupės nustatyta politinės reklamos kaina nebūtinai turi sutapti su viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo deklaruota politinės reklamos kaina;

14.5. nustačiusi galimus politinės reklamos skleidimo pažeidimus (nepažymėta ar nepilnai / netinkamai pažymėta politinė reklama, neigiama politinė reklama, politinė reklama pirmame periodinio spaudos leidinio puslapyje, politinė reklama agitacijos draudimo laikotarpiu), pildo Ataskaitos skiltis „Politinės reklamos žymėjimas“ ir „Politinės reklamos pastabos“ (Ataskaitoje rodomi stulpelyje „Pastabos“);

14.6. jeigu per televiziją buvo transliuota įstatymo draudžiama politinė reklama, apie tai nurodo skiltyje „Papildoma informacija“;

14.7. gavusi skundą, nurodo skundo gavimo datą ir skundo autorių skiltyje „Skundas“ (Ataskaitoje rodoma stulpelyje „Papildoma informacija“);

14.8. jeigu dėl konkretaus politinės reklamos skleidimo atvejo buvo priimtas rinkimų komisijos sprendimas, sprendimo priėmimo datą ir numerį nurodo skiltyje „Rinkimų komisijos sprendimas“ (Ataskaitoje rodoma stulpelyje „Papildoma informacija“);

14.9. jeigu už politinės reklamos skleidimo pažeidimą buvo taikyta atsakomybė, skiltyje „Taikyta atsakomybė“ nurodo, kokia atsakomybė už pažeidimą buvo pritaikyta (Ataskaitoje rodoma stulpelyje „Papildoma informacija“);

14.10. užpildžius visus privalomus laukus, Ataskaitos įrašas išsaugomas.

15. Informacijos apie politinės reklamos skleidimo pažeidimus nurodymas Ataskaitoje neatleidžia Stebėsenos grupės nuo Aprašo 10 punkto vykdymo.

16. Įvedus informaciją apie Aprašo 8.1–8.4 punktuose nurodytą politinę reklamą ir pažymėjus, kad buvo susipažinta su Stebėsenos grupei pateiktais pastebėjimais, Finansavimo posistemėje patvirtinus Ataskaitą (Politinės reklamos stebėsenos duomenų ataskaitos tvarkymo lange paspaudus klavišą „Patvirtinti tarpinę ataskaitą“, kai ataskaita teikiama pirmą kartą (ir antrą kartą, jeigu vyksta pakartotinis balsavimas), tai yra prieš rinkimus, arba paspaudus klavišą „Patvirtinti galutinę ataskaitą“, kai ataskaita teikiama antrą kartą (trečią kartą, jeigu vyksta pakartotinis balsavimas), tai yra po rinkimų, ataskaita pateikiama VRK. Nepatvirtinus ataskaitos, laikoma, kad ji VRK nepateikta.

V SKYRIUS LEIDINIŲ IR DOKUMENTŲ BYLŲ SUDARYMAS

17. Stebėsenos metu surinkti leidiniai (ar jų kopijos), kiti spausdintos politinės reklamos (lankstinukų, plakatų, lipdukų ir pan.) pavyzdžiai ir dokumentai dedami į atskiras bylas.

18. Periodiniai leidiniai (laikraščiai ir žurnalai), kuriuose buvo paskleista politinė reklama, į bylą dedami chronologine tvarka (byla pradedama anksčiausiu dokumentu, baigiama – vėliausiu). Dedami tik pirmi ir paskutiniai puslapiai ir puslapiai, kuriuose buvo politinė reklama. Politinės reklamos skelbimai pažymimi ryškios spalvos žymekliu, apibraukiant ar kitu būdu.

19. Į dokumentų bylą chronologine tvarka (byla pradedama anksčiausiu dokumentu, baigiama – vėliausiu) dedami:

19.1. rinkimų komisijos posėdžių, kuriuose nagrinėti klausimai, susiję su politinės reklamos skleidimu ir stebėseną, protokolai, raštai, skundai, iš kitų įstaigų gauti dokumentai, susiję su politinės reklamos skleidimu;

19.2. rinkimų komisijos pirmininko ar narių surašytų administracinių teisės pažeidimų protokolų dėl politinės reklamos skleidimo reikalavimų nesilaikymo kopijos ir teismų nutarimai.

VI SKYRIUS ATASKAITŲ IR KITŲ DOKUMENTŲ PATEIKIMAS

20. VRK ataskaitos teikiamos patvirtintos Finansavimo posistemėje ir atspausdintos iš Patvirtintų Politinės reklamos stebėsenos duomenų ataskaitų peržiūros ir atblokovimo lango. Ataskaitos turi būti

pasirašytos Stebėsenos grupės narių ir rinkimų komisijos pirmininko bei patvirtintos rinkimų komisijos antspaudu.

21. Ataskaitos teikiamos:

21.1. ne vėliau kaip likus 10 dienų iki rinkimų, tai yra ne vėliau kaip **iki 2016 m. rugsėjo 29 d.** ataskaitos turi būti pateiktos VRK el. p. finkontrol@vrk.lt. Jeigu vyks pakartotinis balsavimas, ataskaitos turės būti pateiktos dar kartą ne vėliau kaip likus 5 dienoms iki pakartotinio balsavimo, tai yra ne vėliau kaip **iki 2016 m. spalio 18 d.;**

21.2. pasibaigus rinkimams, bet ne vėliau kaip per 25 dienas nuo galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo dienos, tai yra ne vėliau kaip **iki 2016 m. lapkričio 10 d.** VRK (Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui) (Gynėjų g. 8, Vilnius) pateikiami pasirašyti ataskaitų originalai kartu su leidiniais (arba jų kopijomis) ir kitais dokumentais, kaip nurodyta Aprašo V skyriuje. Jeigu vyks pakartotinis balsavimas, ataskaitos turės būti pateiktos ne vėliau kaip **iki 2016 m. lapkričio 24 d.**
